

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

36. Quædam lites, & contentiones intercertos quosdam Archiepiscopos de
Primatu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

sive Hungaræ cum Transilvania, Boffina, & alijs, Carthago, Africa, Numidia, & vtraque Mauritania, Cæsariensis, & Tigrisana.

Porro sunt alij Patriarchæ minores, nam sectæ Armeniorum tres habent Patriarchas; vnus eorum residet in Cilicia, & Armenia minore: secundus in Armenia maiore: tertius, quem non Patriarcham, sed *episcopos* appellant, præsidet in Russia prouincia Polonorum, vnicum etiam Patriarcham habent Maronitæ, qui commoratur, & præest in Syria in monte Libano. Habent etiam Aethiopes vnum Patriarcham, qui sedem suam habet in Curia Magni Imperatoris Speciosi Ioannis, & vocatur Patriarcha Abyssinorum: & confirmatur à Patriarcha Alexandrino.

Etiam secta Cophorum, quia simul cum Baptismo Circumcisionem tuentur, & retinent, & duos habent Patriarchas, quorum vnus commoratur in Magno Cayro Ægypti, alter vero apud Aethiopes: secta quoque Iacobitarum: qui Sanctissimam Trinitatem negant, duob. Patriarchis patet, quorum vnus in Cayro residet, alter in Syria, videlicet in vrbe Damasco. Est & in Occidente Venetiarum Patriarcha, qui primum Aquileiensis Patriarcha dicebatur, *e. nunc vero q. q. 3.* sed patriarchatus deinde Aquileiensis translatus est Gradum, & inde in vrbem Venetias. Ante aduentum Longobardorum in Italiam, qui accidit anno salutis 566. Aquileiensis Archiepiscopus vocabatur more Græcorum, & Orientalium Patriarcha: irruentibusque Longobardis, primo aduentu Alboinus eorum rex Aquileiam cepit. Paulinus, *vt scribit Sigonius lib. 1. de Regno Italia*, qui tunc erat Aquileiensis Patriarcha, metu perterritus, vt sibi Ecclesiæque suæ consuleret, Aquileia relicta, & omni Ecclesiæ thesauro accepto, in insulam Gradum, vt ab hostium aditu liberam se recepit. Postea vero anno Domini 580. *teste eodem Sigon. lib. citato*, Helias Patriarcha Aquileiensis cum Gradum prædecessorum suorum exemplo incoheret, detretum à Pelagio II. impetrauit, vt ipsius Ecclesiæ sedes ex vrbe Aquileia Gradum transferretur, & Episcopus suis in aedem S. Euphemie ad Conuentum vocatis, Pontificium decretum recitauit, & ei eorum sententia, relicta immanitati Longobardorum Aquileia, sedes Patriarchæ in insula Grado, vt securiore loco statueretur, posita est, & ex eo tempore Gradensis Ecclesiæ Venetæ ortæ Istricæque Ecclesiæ: vnum caput, & mater appellata est. Et Gradensis Episcopus capiti vocari Patriarcha, vt vocatur ab Vrbanò II. in *c. Erubescant, dist. 32. in superscriptione*, & in *c. Ex litteris, de offi. lud. deleg. Innocentius III. ter*, aut quater vocat Patriarcham Gradensem: tandem hic Patriarchatus translatus est Venetias, vt dicim inferius. In prouincijs vero Occidentis sunt Primates: totius quidem Hispaniæ primas, est Toletanus Antistes, de quo postea, Hyberniæ Armacanus, Angliæ Cantuariensis, Africæ Carthagenensis, Hungariæ Strigoniensis In Germania olim erat Magdeburgensis, nunc vero est Salsburgensis: & in Galliarum Prouincijs, videlicet in Aquitania, & Celtica, & alijs Primates se appellant Bituricensis, Rhemensis, Lugdunensis, Arelatenensis, Viennensis, Archiepiscopi, de quibus statim: Poloniæ Primas sine contouersa est Archiepiscopus Gnesnensis, Scotia Archiepiscopus S. Andree.

CAP. XXXVI.

Quadam lites, & contentiones inter certos quosdam Archiepiscopos de Primatu.

Primo quaeritur, Vndenam ortæ sint contentiones, & contouersæ de Primatu inter multos Archiepiscopos? Respondeo ex varijs causis, vt explicabo.

Sciendum est in prouincia Aquitania contouersiam fuisse inter Archiepiscopos Burdegalem, & Bituricensem, vtrum Bituricensis in ea prouincia, videlicet in Aquitania, quæ duplex est, prima, & secunda, & continet Bitu-

ricenses, & Burdegaleses, primatum haberet, vt constat ex *c. vlt. de maiorit. & obed. & ex cap. Exposuit, de Dilationi. cap. Venerabilis, de dolo, & contumacia*. & olim, in *c. Conquestus 9. q. 3.* apud Romanum Pontificem querebatur Narbonensis Archiepiscopus, quod Bituricensis tanquam Primas, & Patriarcha, ipso inuito Clericos ad tribunal suum venire compelleret. Vbi Nicolaus II. vocat Archiepiscopum Bituricensem, Primatem, vel Patriarcham, hoc est, primæ sedis Episcopum. Albericus in *Rubri. de statu hominum, col. vlt. dicit*, Archiepiscopum Bituricensem esse Primatem in prouincia Burdegalem. Cardinalis Alexandrin. in *c. Desinimus, dist. 22.* Bituricensem ponit primum Patriarcham post quatuor antiquos Patriarchas: Nicolaus Boerius in *Addition. ad tractatum de auctoritate & preeminencia. magni Consil. par. 1. n. 14.* ait Bituricensem esse Primatem in Burdegalem prouincia: & probat ex *c. vlt. de maiorit. & obed. & cap. vlt. de Dilationi. ex c. vlt. de dolo & contumacia*: & esse primatem in prouincia Narbonensis, ex *cap. Conquestus 9. q. 3.* & habere sub se quatuor Metropolitanos, videlicet Burdegalem, Narbonensem, Auxitanum, & Tolosanum, & vndecim, vel duodecim Suffraganeos. Inter Lugdunensem, & Senonensem Archiepiscopum vetus etiam contouersia fuit: Lugdunensis contendebat, se primatum habere in prouincia Senonensi, at Senonensis negabat. Nam ex Epistolis Iuonis Episcopi Carnotens. 59. 61. 65. 68. 71. & 118. constat huiusmodi veterem litem semper fuisse inter hos duos Archiepiscopos: asserbat Lugdunensis, se primatum habere in Senonensi prouincia, tanquam Pontificium Legatum natum: in Iure tamen nihil de hac contouersia legitur. Boerius in *tractatu de ordinib. & preceden. graduum vtriusque fori 1. par. n. 14. ait*: Ambo se vocant Primates Galliarum, sed in Iure nihil constitutum est, nec est alicuius Doctoris auctoritas. Ambo habent Suffraganeos, & nullum Metropolitanum, Lugdunensis habet quatuor Suffraganeos, Senensis septem, vt notat Albericus in *Rub. de statu hominum*. Quidquid sit de lite inter Lugdunensem, & Senonensem Archiepiscopos, extat Gregor. 7. lib. 6. *Registri Epistol. 35.* in qua sic ait: *Constitutione, & auctoritate Sedis Apostolicæ, Lugdunensis Ecclesiæ Primatum super quatuor Prouincijs, videlicet Lugdunensem, Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem per annorum longa curricula obtinuisse cognoscitur. Sanctorum igitur Patrum, nos, in quantum, Deo fauente, valeamus exempla sequi cupientes, Ecclesiæ memoratæ primatum quem ipsi decreta suis constituerunt, atque fauorunt, eorum fieri potestate subinde confirmare studemus.* Item Epistol. 34. eiusdem Gregorij continet priuilegium concessum Lugdunensi Ecclesiæ super quatuor prouincijs, Lugdunensem, Rothomagensem, Turonensem, & Senonensem, quod ipse Gregorius sua auctoritate constituit. Scribit S. Anton. p. 1. tit. 6. c. 25. §. 2. S. Sabinianum à S. Petro Apostolo missum esse in Galliam, & ab eodem Gallie Primatem fuisse constitutum, & primum episcopum Senonensem existitisse.

Inter Arelatensem, & Viennensem Archiepiscopos fuit olim magna lis, quæ diu multumque Roman. Pontifices vexauit: contendebat Arelatenensis, se non solum in Viennensi prouincia, sed etiam in vtraque Narbonensi prima & secunda Primatum habere; id Viennensi, & Narbonensi Episcopis omnino recusantibus: vnde in Concilio Taurinensi. 1. sic habetur: *Illud diuino inter Episcopos, vrbium Arelatenensis, & Viennensis, quæ de Primatu apud nos honore certabant, à Sancta Synodo definitum est, vt qui ex eis comprobauerit, suam ciuitatem esse Metropolem, is totius Prouinciæ honorem Primatus obtineat, & ipse iuxta præceptum Canonum Ordinationum habeat potestatem.* Certe ad pacis vinculum conseruandum, hoc consilio vtiliori decretum est, vt si placet memoratarum Vrbium Episcopis, vnaquaq. de his viciniores sibi inter Prouincijs vendicet Ciuitates, atque eas Ecclesiæ visitet, quas oppidijs suis proximas magis esse constituerit, ita vt memores vnanimitatis atq. concordie, non alter alterum sibi longius vsurpando, quod est alij propius, inquiret. Sic ibi.

Porro extant ex Archiuo Arelatensi litterę Zozimi Papę, qui post Taurinensę Concilium prefuit Ecclesię Romanę, ad vniuersos Galliarum Episcopos de priuilegijs Arelatensę Ecclesię concessis, vbi sic habet: *Placuit Apostolica Sedę, vt si quis ex qualibet Galliarum parte, sub quolibet Ecclesiastico gradu ad nos Romam venire contendit, vel alio terrasum ire disponit, non aliter proficiatur, nisi Metropolitanus Arelatensıs Episcopi Formatas acceperit, quibus Sacerdotium suum, vel locum Ecclesiasticum, quem habet, scriptorum eius ad stipulationem perdoceat. & inferius: Hoc autem priuilegium Formatarum Sancto Patroclo fratri, & Coepiscopo nostro meritum eius speciali contemplatione concessimus. Iussimus autem precipuam, sicut semper habuit Metropolitanus Episcopus Arelatensıs Ciuitatis in ordinandis Sacerdotibus teneat auctoritatem, Viennensem, Narbonensem primam, & Narbonensem secundam Prouincias ad Pontificium suum reuocet: quisquis vero post hac contra Apostolica Sedis statuta & precepta maiorum, omisso Metropolitanano Episcopo in Prouincijs seu predictis quęquam ordinare presumpserit, vel is, qui ordinari se illuc scierit, vterque Sacerdotio se carere cognoscat. Ad eo Zozymus Papa voluit priuilegia Arelatensę Ecclesię concessa, esse salua, & integra, vt irrita reddiderit, quę in Concilio Taurinensi ante viginti fere annos statuta fuerant, cum in eo Concilio Narbonensis secunda Prouincia subdita fuerit Massiliensı Episcopo: & tamen Zozymus Papa voluit esse subiectas Arelatensı, Viennensę Prouinciam, & Narbonensem primam, & secundam.*

Ex alia Epistola eiusdem Zozimi Papę ex eodem Archiuo Arelatensi accepta ad Prouinciam Viennensem, vt Narbonensem secundam, in qua vult, vt hæ duę Prouincię, quę sublatę fuerant Arelatensı Ecclesię restituantur ei integrę: quę sic habet: *Multa contra veterem formam Proculus (Massiliensıs Episcopus hic erat) usurpare detestus est in ordinationibus nonnullorum indebitis celebrandis, quas proxime numerosa cognitione discussimus: licet ipse diu expectatus us fastidiosus se ferens sibi inducias attributas, conuenire distimularet, at tamen illa presumpcio nōs admodum mouit, quod in Synodo Taurinensi, cum longe aliud ageretur, in Apostolica Sedis iniuriam subripendam putauit, vt sibi Concilij illius emendicata prelatet obreptio, ordinandorum Sacerdotum veluti Metropolitanano in Narbonensi secunda Prouincia potestatem: & ne solus impudens indebita postulando huic sedis videretur in uulso conuictum, scilicet sibi Simplificum Viennensıs Ciuitatis adsciuit: qui non dissimili impudentia postularat, vt sibi in Viennensium Prouincia creandorum Sacerdotū permitteretur arbitrium, indecens ausus, & in ipso vestibulo resecandus, hoc ab Episcopo, ob certas causas Concilium agitantibus extorque, quod contra statuta Patrum, & Sancti Trophimi reuerentiam, qui primus Metropolitanus Arelatensıs Ciuitatis, ex hac sede directus est, concedere, vel mutare, nec huius quidē sedis posse auctoritas: apud nos enim inconuulsis radicib. viuunt antiquitas cui decreta Patrum sanxerunt reuerentiam. Et quia redire in ordinem suum intermissa precipimus, F.C. Metropolitanus Arelatensıs Ciuitatis EPISCOPVS iam inde a Trophimo ordinationis seriem temporibus roboratam iniuolabilem in vtraque Narbonensi, & Viennensi auctoritate possideat. Sicibi.*

Extat alia Epistola eiusdem Zozimi excepta ex eodem Archiuo Arelatensi, ad Hilarium EPISCOPVM Narbonensis primę Prouincię, in qua sic dicitur: *Mirari admodum sumus, dum nobis studiosius requirentibus relatio tua de ordinandis in Prouincia Narbonensi prima Sacerdotibus loqueretur: quod dum assertioni, & desiderio tuo cupis esse consultum, pretermissa veteri fide, relationem tuam, sub honestatis specie colorasti, afferens in aliena Prouincia, ab alio non debere fieri Sacerdotes, cum vtiq; debueris, non quid tibi rectum videtur, sed quid habuerit antiqua consuetudo suggerere. Ideo, vacuato eo, quod obtinuisse a Sede Apostolica subreptie comprobatis: quia satis consistit Arelatensıs Ecclesię Sacerdoti prisca id institutione concessum, vt non solum in Prouincia Viennensi, sed etiam per duas Narbonensę Episcopos faciat.*

*Nam sancta memoria Trophimus Sacerdos quondam Arelatensı urbs ab Apostolica Sede transmissus ad illas regionis nominis reuerentiam primus exhibuit, & in alijs nominis merito ea quam acceperat auctoritas, transfudit: atque hanc ordinandi consuetudinem, & Pontificatum loci illius, quem obtinuerat primus, & iustus custoditum usque in proximum tempus gestis apud nos habitis multorum consacerdotum testimonij approbatur. Ergo licet sola, quę in Sede Apostolica habita sunt, potuissent gesta sufficere: tamen etiam hæc te auctoritate infringimus, & presumptioni tuę, quam extulisti contra veterem consuetudinem videbaris, modum pueris infra prescriptionis iudicium: nec astimes tibi veteris Pontificatum de ordinandis Sacerdotibus vendicandum: cum hoc videas Arelatensıs Ciuitatis Episcopo, & per Apostolicam Sedem, & per Sancti Trophimi reuerentiam, & per veterem consuetudinem, & nostra recentis euidentissima definitionis deseri. St quid contra hæc, quę a nobis sunt sub Dei iudicio statuta, tentaueris, non solum quos faciendos credideris, Episcopatum obtinere non posse, sed etiam ipse Catholica communionē distretes serio de illicitis presumptionibus ingemiscas. Ita Zozimus Papa. Ex his Epistolis constat verum esse, quod dicit Martyrologium Romanum die 29. Decembris: vbi sic habet: *Arelatensıs natalis Sancti Trophimi, cuius meminit Sanctus Paulus ad Timotheum scribens, qui ab eodem Apostolo Episcopus ordinatus presate urbi primus ad Christi Euangelium predicandum directus est, ex cuius predicationis fonte, vt Sanctus Zozimus Papa scribit, tota Gallia fidei rivulos accepit.**

Cæterum hoc Zozimi iudicium, & sententiam posteris Pontifices Romani secuti non sunt. Nam cum ei proxime successit Bonifacius, aliter definiuit ex auctoritate sexti Canonis edii in Nicæno Concilio, quo statutum est, vt vnaquęque Prouincia suum habeat Metropolitanum. Extat eius Epistola tertia tomo 1. Conciliorum ad Hilarium Episcopum Narbonensem, in qua præcipit, eius Prouincię Metropolitim integram conseruari, neque ad Arelatensıs Episcopi iura pertinere. Extat etiam Epistola 2. Cælestini Papę, tomo 1. Conciliorum, vbi capit. 4. sic ait: *Primum, vt in hæc Canonum decreta, vnaquęque Prouincia suo Metropolitanis contenta sit, vt decessoris nostri data ad Narbonensem EPISCOPVM continent constituta, nec usurpationis locus alicui Sacerdoti in alterius concedatur iniuriam, si concessis sibi contentus vnusquisque limitibus, alter in alterius Prouinciam nil presumat.*

Hanc sententiam, & iudicium Bonifacij, & Cælestini secutus est Leo I. vt constat ex Epistola eius 87. in qua reprehendit Hilarium EPISCOPVM Arelatensem, eo quod in Viennensi, & Narbonensi Prouincijs, contra decreta Patrum Episcopos instituerat. Cæterum extant preces missę ab vniuersis EPISCOPIS Metropolitans Arelatensıs ad Leonem Papam acceptę ex antiquo scripto codice in Archiuo Arelatensi. Vbi Legationem miserunt ad Leonem Papam, illud in primis precantes, vt ex more antiquo Viennensıs Prouincia Arelatensı Ecclesię subijceretur. Inter alij sic aiunt: *Omnibus Regionibus Gallianis notum est, sed nec Sacrosancta Ecclesia Romana habetur incognitum, quod prima intra Gallias Arelatensıs Ciuitas missum a Beato Petro Apostolo, S. Trophimum habere meruit Sacerdotem. & exinde alijs paulatim Regionibus Galliarum bonum fidei, & Religionis insulsum, prorsusque alia loca ab hoc riuo fidei, quem ad nos Apostolica institutionis fluuenta miserunt, meruisse manifestum est Sacerdotem, quam Viennensıs Ciuitas, qua sibi nunc impudenter, ac notabiliter Primatus exposcit inlebitos: iure enim, ac merito ea urbs semper apicem Sanctę dignitatis obtinuit, qua in S. Trophimo, primitus nostra Religionis prima suscepit, ac postea intra Gallias, hoc quod diuino munere fuerat consecuta, studio doctrinę salutaris effudit. Cuius honoris obrepta Ecclesię Arelatensım omnes decessores, prædecessoresque nostri, velut matrem debito semper honore coluerunt, tenentesque traditionē totā ab hac sibi Ciuitatis nostra Sede Episcopos postula-*

unt. Ab hinc Ecclesia Sacerdote tam decessores nostros, quam nos ipsos constat in summum Sacerdotium, idonante Domino consecratos. Quam quidem antiquitatem sequentes predecessores Beatus in vobis, hoc quod erga privilegia Arelatenfis Ecclesie in iustitia vestra tradiderat, promulgatis (sicut et scriptura Apostolica Sedes proculdubio continet) auctoritatibus confirmavit, credentes plenam esse rationis atque iustitiam, ut sicut per Beatissimum Petrum Apostolorum Principem, Sacrosancta Ecclesia Romana teneret, supra omnes totius mundi Ecclesias Principatum: ita etiam intra Gallias Arelatenfis Ecclesie, qua Sanctum Trophimum ab Apostolis missum Sacerdotem habere meruisset, ordinandi Pontificum vendicaret: his sacrum Religionem vitare privilegium Ecclesia memorata. Ceterum multa sunt, quibus secundum instituta Principum cunctis intra Regiones nostras Civitatibus praefatur. Hac in tantum à gloriofissima memoria Constantino peculiariter honorata est, ut ab eius vocabulo prater proprium nomen, quo Arelata vocitatur, Constantina nomen acciperet. Hanc clementissima recordationis Valentianum, & Honoris fidelissimi Principes, specialibus privilegiis, & ut verbo istorum vitamur, matrem Galliarum appellando, decoravit. In hac Fræ quicquid intra Gallias ex tempore praedictorum estentiarum voluit insignia dignitatis, Consulatum suscepit, & dedit. Hanc sublimissima praefectura, hanc reliqua potestates velis communem omnibus patriam semper inobstant: ad hanc ex omnibus Civitatibus multarum utilitatum causa concurrebat. Et plane ita sibi erga privilegia memorata, vel Ecclesia, vel Civitatis diutina, ut credimus, dispensatione omnia concesserunt: ut semper sicut Ecclesia Arelatenfis intra Gallias Primatum in Sacerdotio antiquitatis merito, ita etiam Civitas ipsa Principatus in saeculo opportunitatis gratia possideret. Unde factum est, ut non solum provincia Viennensis ordinatione, sed etiam contemplatione Sancti Trophimi, sicut & Sanctorum Praedecessorum praefata sibi testatur auctoritas, Arelatenfis Ecclesie Sacerdos, ad sollicitudinem semper suam, curamque renovaverit: cui id etiam honoris dignitatisque collatum est, ut non tantum has provincias potestate propria gubernaret, verum etiam in omnes Gallias sibi Apostolica Sedes vice mandata, sub omni Ecclesiastica Regula contineret. His itaque omnibus intimatis, & in nostram Beatitude vestrae fidei asserione relatis, quasimus, & obsecramus coronam Sancti Trophimi vestra, per nomen Domini nostri Iesu Christi, qui in vobis iustitiam, patientiam, tranquillitatem, & bona totius Sanctitatis, ac perfectionis elegit, & per Beatissimum Apostolum Petrum, quem vita, & conversatione vestra nobis diu numero reddidit credimus, ut quidquid Arelatenfis Ecclesie, sicut superior iudicavimus, vel ab antiquitate suscepit, vel potestate auctoritatis Sedis Apostolica vendicavit, id omne ad suum Pontificatum revocare, eiusdem Ecclesie Sacerdotem Beatitude vestra auctoritas in perpetuum mansura praecipiat.

Extat etiam Epistola Leonis Papae ad Episcopos eiusdem Metropolitanæ Ecclesie Arelatenfis, ex eodem codice scripta, in qua respondet, inter alia, in hunc modum: Cum itaque nobis, ita & paternarum reuerentia sanctionum & omnium vestrum servanda sit gratia, ut in Ecclesiarum privilegij nihil consuevit, nihil patiamur excidi: consequens fuit, ut ad conservandam inter Viennensem, & Arelatensem provincias pacem adhiberetur iustitia moderatio, qua nec antiquitatis usum, nec desideria vestra negligeret: consideratis enim allegationibus utriusque partis presentium Clericorum, ita semper intra provinciam vestram, & Viennensem, & Arelatensem Civitates clarescisse reperimus, ut quarundam causarum altera ratione nunc illa in Ecclesiasticis privilegiis, nunc ista precelleret, cum tamen eisdem commune ius à gentibus prodaretur. Unde Viennensem Civitatem quantum ad Ecclesiasticam iustitiam pertinet, in honoratam penitus esse non patimur: praesertim cum de receptione privilegij, auctoritate iam nostra dispositionis utatur: quam potestatem Hilario Episcopo oblatam, Viennensis Episcopo credimus deputandam. Quine repente semetipso factus videtur inferior, vicinis sibi quatuor oppidis praesidebit. Id est, Valentia, & Talantasia, & Cennua,

& Gratianopoli, ut cum eis ipsa Vienna sit coniuncta, ad eius Episcopum omnium praedictarum Ecclesiarum sollicitudo pertineat. Reliquæ vero Civitates eiusdem provincie sub Arelatenfis Antistitis auctoritate, & ordinatione consistant, quem pro modestia sua & temperantia, ita futurum credimus studiosum charitatis, & pacis, ut nequaquam sibi erdat oblatum, quod fratri vident esse concessum.

Hanc Leonis Papae sententiam Symmachus Papa etiam confirmavit. Extat enim quædam eius Epistola ex eodem codice accepta ad viarios Episcopos in Gallijs consistentes, quæ sic habet: Sedes Apostolica instituta praedicanda sollicitant, ut de concordia uniuersalis Ecclesie, qua toto orbe diffusa est, per vigili cura tractemus, qua meo praecipue efficacis adolescit, sicut, quæ à Patribus statuta sunt, atque subsequens reuerenter obseruet. Casarius siquidem, frater, & Coepiscopus noster, Metropolitanus Arelatae Civitatis SACERDOS, Ecclesia Beati Pauli Apostoli, Petri liminibus praesentatus, ea, quæ pridem de privilegij Ecclesiarum constituta sunt, nostris postulavit innovari sermonibus. Cunctis igitur inter Ecclesias Arelatensem, & Viennensem à Decessore nostro Beata recordationis Leone Papa, quæ super hac parte ordinata sunt, Ecclesia Romana fidelis declarat instructio. Atque ideo, ne ea, quæ semper veritatis est emula, sibi aliquid vendicare queat obliuio, & prioris decreti vigor temporis diuturnitate vergat in senium: necessarium duximus olim promulgata in lucem reddere vestris assibus. Idcirco quemadmodum decessor noster Leo Papa, dudum cognitis allegationibus pariter definiti Parochiarum numerum Arelatenfis, & Viennensis Sacerdotibus deputandum, & nos praecipimus nullius usurpatione transgredi, sed ut ante praediximus, iuxta indulgentiam supradicti Pontificis, Valentiam, Tarantasiam, Genueam, Gratianopolim oppida, Viennensis Antistes sui suo vindicet, ne quidquam amplius ab his, quæ semel ab Apostolica sibi sede concessa sunt, alimet praesumentium. Alias vero Parochias, vel dioceses cunctas privilegio, & honore suo Arelatenfis episcopus sub temporum continuatione defendat.

Tametsi autem Leo, & Symmachus Rom. Pont. definerunt, Arelatenfes Antistes propria auctoritate tanquam Metropolitanos nihil potestatis in Viennensi provincia habere: nihilominus tamen sequentes Pontifices, Agapetus, Vigilus, Pelagius I. & Greg. I. vices suas Arelatenfis episcopo tanquam Sedis Apost. delegato per uniuersam Galliam commiserunt. Extat epist. Vigilij Papae accepta ex codice scripto, quæ in Archiuo Arelatenfis ecclesie asseruitur: in qua inter alia sic scribit ad Auxanium Arelatensem Episcopum: Sicut nos, inquit, pro tuae charitatis affectu, & pro gloriosissimi filij nostri Regis Childeberti Christiana deuotione mandatis, vices nostras libentissime voluntate contulimus. Et ad finem Epist. Et quia digna credimus ratione compleri, ut agenti vices nostras pally non desit ornatus, usum tibi eius, sicut decessori tuo praedecessor noster sancta recordationis Symmachus legitur contulisse. B. Petri sancti auctoritate, concedimus. extat itidem alia Epist. eiusdem Vigilij Papae ad eundem Auxanium scripta, in qua sic ait: Licet fraternitati vestrae Apost. Sedis vicibus attributis, quas directæ auctoritate commisimus, generaliter emergentium causarum sit dissentienda licentia. Item: alia ad uniuersos Episcopos provinciarum omnium per Gallias, qui sub regno, vel potestate gloriosissimi Childeberti Regis Francorum constituti erant, & his, qui ex antiqua consuetudine ab Arelatenfi consecrabantur episcopo. Vigilus ubi inter alia: Quapropter, inquit, Auxanio fratri, & Coepiscopo nostro, Arelatenfis civitatis Antistiti, vices nostras charitas vestra nos dedisse cognoscat: ut si aliqua quod absit fortassis emerferit contentio, congregatis sibi fratribus, & Coepiscopis nostris, causas Canonica & Apostolica integritate discretionis, Deo placita aequitate definias. Et infra: Illud pari auctoritate mandamus, ne quisquam Episcoporum, sine praedicti fratris, & Coepiscopi nostri Formata ad longinquiora loca au deat proficisci: quippe quia decessorum nostrorum, decessoribus eius, quibus vices suas libentissime contulerunt, Sancta sic de

finium iustitias. Alia itidem Epist. extat eiusdem Vigilij Papæ ad Aurelianum Episcopum Arelatensem, qui Auxanio defuncto successit: vbi sic ait: Administrationem vicium nostrarum fraternitati vestra animo libenti committimus, & credimus charitatis vestra officio, altibus Deo placitis diligenter vniuersa compleri, quando & summi Sacerdotij consorcio vos dignos diuina esse gratia iudicauit, & gloriosissimi Childberti Francorum Regis Christiana, & Deo placita in perhibendo vobis testimonium, voluntas accessit. & infra. Vnde quia dudum Auxanio quondam Arelatenfis Ciuitatis Antistiti, vicium nostrarum sollicitudinem dederamus: sed cursum vite presentis implendo, de hac luce migravit. In cuius locum Aurelianus frater noster noscitur successisse, necessarium valde credimus sollicitudinem hanc à nobis antefato debere committi. Extat etiam Epistola Pelagij Papæ, ex eodem codice accepta Sapando Arelatenfi Episcopo, quæ sic habet: Maiorum nostrorum operante Dei misericordia cupientes inharere vestigijs. & eorum actus diuino suauitate in omnibus imitari, charitati tua per vniuersam Galliam S. Sedis Apost. cui diuina gratia presidemus, vices iniungimus. Hoc enim antiquitatis memoria, hoc Ecclesia Romana testatur serinia à Sanctis Patribus, & decessoribus nostris, decessoribus tuis esse concessum. Extat & alia epistola eiusdem Pelagij, ad Childbertum gloriosissimum, & præcellentissimum Regem. In qua inter alia sic ait: *Quæ cum ita sint, miramur, quia, & quantum nobis presentium portitorum suggestio patefecit, passi estis subripi vobis Sapandum fratrem. & Coepiscopum nostrum Arelatenfis ciuitatis Antistitem, cuius Ecclesia in Regionibus Gallicis Primatus priuilegio, & Sedis Apostolica vicibus decorata, &c.* Denique hæc omnia expresso testimonio constant S. Gregorij Papæ, in Epistola ad Vigilium Episcopum Arelatensem lib. 4. Epist. 7. Indict. 13. & in Epist. seq. eiusdem Gregorij ad vniuersos Galliarum Episcopos scriptæ. Si dicas, Quomodo ergo Urbanus II. ut habetur in cap. Artaldus 8. q. 3. dicit: *Artaldus Arelatenfis Episcopus Narbon. Ecclesia Suffraganeus?* Respondeo, cum Ioa. Andr. in Addit. ad Speculatorem tit. de auctorit. & vsu pallij, corrupte legi (*Arelatenfis*) & esse legendum, *Elatensis*, vel *Elatensis*, qui est Suffraganeus Narbonensis Episcopi. Viennensis item Archiepiscopus vocat se Primatem, teste Boerio loco citato: Sed in iure nihil habetur, nec est alius Doctor, quod ego sciam, qui dicat eum esse Primatem. Fortassis, inquit Boerius, id habet Priuilegio Rom. Pont. aut forsitan aliquando fuit in provincia Viennensis; & in aliquo alia Pontif. Rom. Legatus, nec ei vllus subiecitur Metropolitanus. Sed habet Suffraganeos. Pisanus Archiepiscopus vocatur Primas, ut patet ex Glossa, & Archidiacono, & Geminiano, & Cardinali in c. Definimus. d. 22. Alberico in Rubri. de statu hominum, Rosredo Beneuent. de Iuribus, qua competunt Prælati. Boerio in lib. de auctor. magni Consilij, num. 14. Sed dubie questionis est, cuius provincie sit Primas Rosfredus Beneuentanus, de Iuribus qua competunt Prælati, & Boerius, lib. de auctor. magni Consilij, n. 54. aiunt eum esse Primatem Sardinie: quia olim Sardinia fuit Pisanis subiecta: & ideo vniuersi Episcopi Sardinie tunc subiecti Archiepiscopo Pisano fuisse dicuntur: sed hoc certum non est, cum non probetur certo aliquo testimonio. Teste Platina Innocentius II. anno Domini 1133 (ut ait etiam Sigonius lib. 11. de Regno Italia) Pisas se contulit, & pacem inter Pisanos, & Genuenses composuit, & Genuensem Episcopum, qui tunc Archiepiscopo Mediol. subiectus erat, Archiepiscopum creauit, & ei pariter tres episcopi Corsicæ, videlicet Nebiensis, Marianensis, & Accienfis, cum Bobiensis iussu sunt: Pisanum quoque episcopum, Archiepiscopum fecit: tribus itidem Corsicæ episcopis Aleriensis, Adiacensis & Sagonensis eum Populonensium eidem subiectis: & ideo fortassis ex eo tempore, cepit vocari Primas, qui præerat Corsicæ episcopis, & quibusdam in Tuscia, Anno 1119. Teste Iustiniano episcopo Nebiensis lib. 2. de rebus gestis Genuensium, inter Pisanos, & Genuenses, his erat, *An a Genuensi Episcopo, an vero à Pisano deberent episcopi Corsicæ consecrationem habere. Nam Rom. Pontif. diuersa statuerant: Urbanus II. & Gelasius II. con-*

cesserans hoc ius Episcopo Pisano; Callistus II. decreuerat, ut Roma consecrationem acciperent. Innocentius II. litem composuit: creauit enim Archiepiscopum Genuensem, & Suffraganeos ei assignauit tres Episcopos Corsicæ, fecit etiam Pisanum Archiepiscopum ei attribuit alios tribus Corsicæ Episcopos. Sic ille. Exultimo Pisanum Archiepiscopum Primatis nomen retinuisse, eo quod Urbanus II. & Gelasius II. eius concesserant in omnes Corsicæ Episcopos: vnde inter epistolæ extat epistola Gregor. V. II. libro sext. registri ad Landolphum Episcopum Pisanum, quæ est duodecima, vbi sic habet ut: *Committimus tibi, tuisque successoribus vicem nostram in Corsica insula, si tamen ipsi consensu Roman. Pontif. & electione Pisani populi ita Canonice intrauerint, sicut te constat intrasse, ut secundum, quod Deus tibi irradidit, quæ ad Christianam Religionem pertinere videntur, vigilantibus studio Episcopos, Clericos populumque eiusdem insula doceas, atque morum honestate confirmes iuxta Propheticum sermonem, ut euellas, & destruas, adifices, & plantes. Cantuariensis Archiepiscopi, & Primas Angliæ, Glossa. in c. Cleros, in verbo, Archiepiscopi, inter Primates enumerat. Ex cap. 1. ut lice pend. constat inter eum, & Eboracensem Archiepiscopum controuersiam fuisse: nam Eboracensis contendit se auctoritatem habere, quæ iubere possit Crucis signum ante se deferri per totam Angliam. Eboracensis Archiepiscopus contende-
bat olim se primatem esse Scotiæ.*

Porto regnante in Scotia Gulielmo, siue Wilhelmo Rege anno Domini 1161. ut refert Leslaus lib. 6. de rebus gestis Satorum. Hugo Cardinalis à summo Pontifice Legatus missus in Angliam, ex vniuersa Scotia episcopos euocauit, & eos hortatus est, ut Archiepiscopo Eboracensi obedirent. Gilbertus Morauus adolescens pietate, & doctrina singulari instructus Orationem habuit, in qua multis rationibus, & argumentis offendit, ecclesiæ Scotiæ, quæ semper fuerant eo iugo, & onere solutæ, & liberæ, non esse aliqua seruitute premendas. Eodem Leslao teste lib. 8. Regnum tenente in Scotia Iacobo eius nominis II. anno salutis humanæ 1474. Grahamus Andrapolitanae Sedis episcopus, crebris literis, ac nuncijs à Romano Pontifice efflagitauit, ut Metropolitana Sedes in sancta Andree vrbe constitueretur: graue enim esse contendebat, ut Scoti ab Eboracensi episcopo tantquam Primate penderent, cum propter frequentia bella; (quibus se mutuo Angli, & Scoti vexabant) Scotis ad illum tutus non pareret accessus, nec liberum ius, præsertim in appellationibus. Annuit summus pontifex, ac ita concessit, ut Andrapolitano episcopo id iuris, & potestatis esset, quam rem summa legitima populus, & Nobiles celebrant.

Sunt qui putent Eboracensem Archiepiscopum Angliæ primatem esse, eo quod, ut dixi, ex cap. 1. ut lice pendente, Romani pontificis concessu Crucis signum ante se deferendum per totam Angliam iubere possit. Sed ex eo capite colligitur id iuris, & potestatis Cantuariensem Archiepiscopum obtinere, eo quod sit in Anglia pontificis Legatus Natus. Eboracensem vero priuilegio tantum, non iure eam potestatem habere, eo quod olim esset Scotiæ primas, siue quod ius haberet in Scotiæ episcopos.

Inter Mediolanensem, Rauennatensem, & Aquileiensem vetus quoque is est, quis eorum alij præterendus sit honoris prerogatiua, & dignitate. Scribunt Sigonius lib. 8. de Regno Italia anno 1047. & Hieronymus Rubens in Historia Rauennat. anno 1040. Clementem II. Romæ Concilium episcoporum conuocasse, in quo interfuerunt Herebertus Archiepiscopus Mediolanensis, Hanfridus Rauennas, Eberardus Aquileiensis dextram, sinistram Rauennas Archiepiscopus occupasset, inclinante iam ad vesperum die Mediolanensis aduenit, qui dexteram sedem postulat, Aquileiensis, & Rauennate reclinantibus, & vtroque eam sibi deposcente, conuentus rem cognoscendam esse decreuit. Mediolan. Aduocati Concilium 3. Symmachi Pont. producebant, in quo Mediolanensis

nenfis Episcopus Laurentius priore loco sedet, & ante Episcopum Rauennatem subscribitur. Haufidus vero litteras protulit Ioannis Pontificis, qui Symmacho successerat, in quibus scriptum erat, id Petri Archiepiscopi Rauennatis modestia, & submissione, Mediolanensi fuisse concessum, & Ioannē ipsum sanxisse, vt absente Cætare, dextera Rauennati præsentate, sinistra tribueretur: atq; Patres à Clemente Pont. rogati, suis sententijs decreuerunt.

Extat apud Ioannem Candidum in *Commentarijs Aquileiensibus lib. 2. in principio*, Epistola Leonis Papæ Octauī scripta ad Rodoldum Aquileiensem Patriarcham, in qua inter alia sic ait: *Et vt omnibus pateat Christianis, quantæ et charitatē diligamus, ob amorem B. Marci Euangelistæ, Pastoris nostri gloriosissimi Petri, Apostolorum Principis, discipuli, qui nostra præfedit Cathedra, renouamus vobis per præsentis priuilegium illud antiquum Sanctissimo Herimogoræ B. Marci Euangelistæ successoris à beatissimi Petro contraditum, verum peccatis nostris promerentibus à Paganorum sanctorum conerematum. Volumus scilicet, & Apostolica auctoritate iubemus, vt inter omnes Italiae Ecclesiarum Dei sedes prima post Romanam Aquileiensi, cui auctore Deo præes habeatur, Et reliqua. Datum in sacratissimo ad Petri Apostoli. Idibus Decembris, anno Pontificatus Leonis I. Imperantis Othone anno secundo.*

Item in Hispania inter Archiepiscopos Bracharensem, Toletanum, Tarraconensem, Hispanensem, & Compostellanum controuersia aliquando fuit, an videlicet Toletanus in vniuersas Hispanias prouincias, & Ecclesias primatum haberet: Et cum Pontificijs litteris Urbani II. & Paschalis II. & Gelasij II. declaratum & decretum esset, vt Toletan. Primas S. Hispaniæ haberetur, Bracharenfis, Tarraconensis, & Compostellanus postea ei litē intenderunt, conantes ostendere in suis prouincijs eum nullum Primatum habere, sed tandem partim auctoritate Adriani V. partim litteris Pontificijs Alexandri III. Hiacinthus Cardinalis in Hispaniam Legatus litem diremit, & declarauit, vt Toletanus Archiepiscopus Primas in Hispania esset: Hæc omnia refert Marianus de rebus Hispaniæ lib. 9. ca. 19. Gazias Loayza Archiepiscopus Toletanus, in Collectione Conciliorum Hispaniensium, post Decretum Gundemari Regis longissime, ac fustissime probatum Ecclesiæ Toletanæ Primatum, in vniuersas Hispaniarum Ecclesias. Certe negari non potest Archiepiscopum Hispanensem aliquando in Hispania functum fuisse munere, & officio Apostolice Legati, hoc est, vicem Sedis Apostolicæ per totam Hispaniam gessisse. Huc auctoritate functus est Leander Archiepiscopus Hispanen. vt colligitur ex Epistolis Gregorij Magni lib. 1. Registri. Epistol. 41. & lib. 4. Epistol. 9. & lib. 7. Epistol. 125. vnde Epistol. 126. ad Leandrum Episcopum, & Recaredum Regem, vocat eum episcopum Hispaniarum, fortassis, eo quod præfesset toti Hispaniæ. Vnde nihil mirum est, si S. Leander, alioqui Hispanensis Episcopus, præfuerit Conc. Tolet. 3. ex vniuersis Hispaniæ Episcopis congregato. Ad finem prædicti Concilij est affixa homilia, vbi nomine totius Concilij S. Leander tanquam eius præses, Deo ingentes gratias agit, qui gentem Gothicam Ariana hæresi infectam, in sui nominis cognitionem adduxerit.

Eodem munere, & officio functus est postea S. Isidorus Leandri frater, & in episcopatu Hispanensi successor. Id ostendit S. Iudephonius in *Additionib. ad Chronicon Isidori. in præfatione*: & hac fortassis ratione Braulio, Episcopus Cæsaraugustanus, appellat eum episcoporum Summum, in *Epistol. lib. 1. Etymologiarum*.

Item certum est, in *Conc. Tolet. 11. Erugio regnante, cap. 6. concessam esse à toto Concilio Archiepiscopo Toletano facultatem creandi Episcopos, per vniuersam Hispaniam, & Narbonensem Galliam, quæ tunc Gothorum Regibus parebat: qui in defunctorum locum succederent, ne ecclesiæ legitimis Pastoribus diu orbatæ detrimētum paterentur: ex hoc decreto non leue argumētum delumitur ad Primatum Archiepiscopi Toletani comprobandum tempore Gothorum Regum.*

Extat teste eodem Auctore Epistol. Urbani II. ad Bernardum Archiepiscopum Toletanum, vbi inter alia, sic habet: *Beneuolentia Romane Ecclesiæ solita, & digna Toletanæ Ecclesiæ reuerentia: tum carissimi filij nostri præstantissimi Regis Iudephonis precibus iniurati, pallium, tibi frater venerabilis Bernarde, ex Apostolorum Petri, & Pauli benedictione contradimus, plenitudinem scilicet omnis Sacerdotalis dignitatis, & sequens quod eiusdem in bis antiquitus consistat extitisse Pontifices, in totis Hispaniarum Regnis, Primatem priuilegij nostri sanctione statumus, Primatem te vniuersi Præsules Hispaniarum recipient, & ad te, si quid inter eos questione dignum exortum fuerit, referent. At quia Tarraconensis Archiepiscopus, Bernardo Toletano Archiepiscopo, tanquam Primati obedire recusabat, ad eum scripsit fidem Urbanus Papa: cuius Epistola asseruatur in Archiuo Ecclesiæ Toletanæ, quæ sic habet inter alia: *Nouit dilectio tua: frater in Christo venerabilis, quo tenore, quæ conditione pallium tibi, priuilegiumque concessimus: Memineris ita te Archiepiscopum constitutum, vt tam tu, quam vniuersi prouincia Tarraconensis Episcopi, Toletano tanquam Primati debeant esse subiecti. Sic ei à nobis in Toletanæ Ecclesiæ priuilegio constitutum est, quod nos omnino ratū volumus permanere. Nunc autem multo amplius, quia nostra sollicitudinis vices in Hispania vniuersa, & Narbonensi prouincia ministrandas iniunximus, &c. Pontifices Romani, qui Urbano successerunt, Bernardum in Primatu confirmarunt, Paschalis II. & Gelasius II. teste Roderico lib. 6. c. 18. idem postea fecit Callistus II. nisi quod ecclesiam Compostell. exemptam esse voluit à generali prædicti Bernardi potestate, vt dicitur in *Historia Compostell. Extat etiam Pontificium diploma Lucij II. ad Raymundum Tolet. Archiepiscopum, vbi inter alia sic est: Per præsentis ergo Priuilegij paginam auctoritate Apostolica statuimus, vt per vniuersa Hispan. regna Primatus obtinens dignitatem.***

Alexandri III. tempore agitata est in Hispania controuersia inter Archiepiscopos, Toletanum, & Compostellanum, & Bracharensem, an Toletanus esset totius Hispaniæ Primas, id negantibus Archiepiscopis, Compostellanum, & Bracharensem, & tunc in Hispania Legatus Apostolicus erat Hyacinthus, Diaconus Cardinalis, apud quem tractata est causa, qui cognita, & discussa litē, sententiam in hunc modum tulit: *Hyacinthus, Dei gratia, Diaconus Cardinalis, venerabilis d. h. o. g. fratri, eadem gratia, Archiepiscopo Toletano, & Hispaniarum Primati salutem, & veram in Christo Iesu dilectionem, Officii nostri debetum nos aiamet, & affectio paterna compellit Ecclesiæ tranquillitati satagere, & earum lites, & omnimodas vexationes de medio tollere. Cum igitur à Romanis Pontificibus litteras impetraueris ad venerabilem fratrem nostrum Ioannem Bracharensem Archiepiscopum, vt vel vsq; ad terminum assignatum pareret, vel deinceps suspensus non auerret: ipse autem sicut conuincit, & rebellis, nec Canonicam excusationem.*

Postea Rodericus Ximienus archiepiscopus Toletanus coram Innocentio III. multis argumentis comprobauit ecclesiæ Toletanæ primatum, contra archiepiscopos Compostellanum, Bracharensem, Tarraconensem, & Narbonensem. Et Innocent. III. ipsum Primatum ecclesiæ Toletanæ confirmauit. Honorius III. ipsum Rodericum Hispaniæ primatem, & apostolicum Legatum constituit. Fit mentio contentions inter archiepiscopos Toletanum, & Bracharensem de Primatu, c. *Coram. De in integrum restitut.*

Præterea, Iuris Pontificij interpretes Primatem esse in Hispania archiepiscopum Toletanum, consentiunt. *Alexandrinus in c. Cum longe d. 63. Specularior in tit. de dispensat. §. Sunt quoque nonnulli, Albert. in Rubric. ff. De statu hominum Felinus in Rubric. de Maiori & obedi.*

Nec obstat, quod priuilegij Romanorum Pontificum nonnulli episcopi in Hispania fuerint aliquando exempti, vt Legionensis, Ouerensis, Burgenfis, & Compostellanus: nam Summus Pontifex potest priuilegium concedere, vt quis sit Archiepisc. immunis, ac liber, ita vt Primas,

vel Patriarcha nihil in eum potestatis habeat, & Sic Romani Pontificis privilegia eximunt aliquos à potestate Episcopi, vel Primatis. Sic alij contra, aliquando huiusmodi privilegia à prædecessoribus concessa infirmant, & irrita faciunt. Callistus II. Didacum Archiepiscopum Compollanum à potestate Archiepiscopi Toletani exemit: deinde Anastasius Papa in eodem privilegio confirmavit Pelagium Compollanum similiter Archiepiscopum. Sed Alexander III. huiusmodi privilegium revocavit. Nec itidem obstat, quod aliqui Archiepiscopi Hispanienses restiterint Archiepiscopo Toletano iubenti vexillum Crucis erectum ante se deferre in ipsorum diocæsibus, hæc enim res facti est, non iuris, restitisse factum est, non ius: Item, restitisse eos constat, quia contentio, & lis erat, utrum ipsi essent exempti, id enim contendebant. Postremo, quamvis resistere aliquando ceperint, tandem multi Archiepiscopi Toletani Primatis auctoritate functi, per vniuersam Hispaniã Crucis signo ante se prælati transferunt.

Huiusmodi porro lites, & controversiæ de Primatu inde nate sunt, quod Primas aliquando is Archiepiscopus in aliqua provincia censetur, non qui Patriarcharum iura in ceteros habeat, sed qui primus in conventibus sedeat, sententiam dicat, & subscribat, & qui per totam provinciam Crucem ante se deferri iubeat, qui honos Archiepiscopo aliquando datur, quia Ecclesia cui præfideret, sit cæteris illius provincie antiquior, nobilior, celebrior, illustrior: aliquando quia Pontificio privilegio sit reliquis prælatis certus quidam Antistes: aliquando vero teste *Abbate in c. exposuit, de dilation. nu. 4.* consuetudine introducitur, ut vnus Archiepiscopus in provincia alterius huiusmodi honorem habeat.

Secundo quaeritur, Quot, & quæ sint quatuor principalium Patriarcharum privilegia? Glossa in *c. Antiqua, de Priuil.* ait esse potissimum quatuor: Primum postquam à Romano Pontifice pallium acceperunt, suis Metropolitanis illud iure conferunt, *eo. c. Antiqua*: Secundum, Metropolitanis, qui ab ipsi pallium recipiunt, iurant se eis obedituros, & Ecclesiæ Romanæ, *eo. c. Antiqua*. Tertium, ante se Crucis signum argenteum deferri iubent, præterquam in Vrbe Roma, & viciniamque Rom. Pontif. præfens fuerit, vel eius Legatus Pontificis insignibus vtens, *ead. cap. Antiqua*. Quartum, Episcopis suis Metropolitanis prætermittis, iure ad ipsos primum appellare queunt, *collegitur ex cap. Antiqua, citato*.

Tertio quaeritur, Quamnam iura habeant Primates in Metropolitanos, & Episcopos subiectos? Respondeo, non omnia ea, quæ habent quatuor prædicti Patriarchæ in subditos, sed aliqua, videlicet, cum ad eos appellatur, *c. Prouincia, dist. 99.* item cum Ecclesiæ Metropolitana Pastore vacat, & à Primatu petitur, ut de rebus ad Metropolitanum pertinentibus, & constituendis statuat *c. Presenti, de offi. Iud. ord. in 6.* Item cum consuetudine, aut Privilegio causæ ad ipsum deferuntur, *ca. Conquest. 9. qu. 3.* Cum item de re graui, & ardua dubitatur, quæ in Concil. Provinciali definiti commode nequit: tunc enim Metropolitanus Primatem consultit, *cap. De concil. d. 18.* Præterea, cum ob Metropolitanis negligentiam, ad Primatem iure deuolutionis causa defertur, *ca. Cum simus 9. qu. 3.* Demum, cum aliquis de Metropolitanis conuerterit: tunc enim Primatis est iudicare, *c. Si Clericus 11. quæst. 1.*

Quarto quaeritur, Quis ordo sit inter quatuor illos, quos iam diximus, ex iure esse Patriarchas præcipuos post Rom. Pontificem? Duo quaeri possunt. Vnum, An quatuor illi Patriarchæ sint auctoritate, dignitate, & potestate iurisdictionis pares, ita ut nullus sit reliquis iurisdictione superior; Alterum, est, An aliquis illorum quatuor sit iurisdictionis potestate Rom. Pontifici par? Olim post Ro. Pont. tantum duo Patriarchæ præcipui habebantur, Alexandrinus, & Antiochenus: Alexandrinus Antiochenum ordine præcedebat: tempore Nicæni Concilij Episcopus Hierosolymitanus, Patriarcha nondum erat: nam *ut constat Can. 7.* Episcopo Cæsariensi in Palestina pare-

bat post annos vero fere quingentos à Christo nato Patriarchalis honor datus est prædicto Episcopo Hierosolymitano. Quando vero inter Patriarchas Romanum, Alexandrinum, & Antiochenum locum habere ceperit Constantinopolitanus, & quando post Romanum, primum locum adeptus fuerit, res non ita certo constat. Nam Græci contendunt in Concil. Constant. primo, ubi fuerunt centum quinquaginta Patres ex toto tetraoribus conuocati tempore Damasi I. & Theodosij senioris, editum esse Canonem, qui nunc quintus ordine habetur, & refertur d. 22. c. Constantinopolitanus, in quo sic statuitur: Constantinopolitana civitatis Episcopum habere oportet primatus honorem, propterea quod sit Roma vicina, quem Canonem in ea Synodo esse constitutum, testatur Socrates, Sozomenus, Zonaras, Nicephorus, & Theodorus Balsamon. At Latini Ser. prores, eum Canonem, aiunt, non esse à Patribus, eius Concilij constitutum, sed à Græcis editum, ab Orientalibus Episcopis iterum conuocatis conditum, & additum: quoniam verisimile non est, Gelasium, qui post illud Conuocatum vixit, id ignorasse, qui Patriarchas enumerans, tres tantum recenset, primo loco Romanum, secundo Alexandrinum, tertio Antiochenum. Leo idem I. eodem tres Patriarchas tantummodo, & eodem ordine commemorat quo Gelasius. Eum certe Canonem esse adiectum, à Græcis, aut saltem ab illius Concilij Patribus, sine Legatis Romani Pontificis, aperte in Conc. Chalcedon. proclamauerunt Legati Leonis I. & S. R. E. qui in Concilio nomine Romani Pontificis præsidebant, vt ex eisdem Synodi Act. 16. liquet. Nam cum eius Canonis occasione Chalcedonense Concilium Primatus Episcopo Constantinopolitano post Romanum denuo tribuisset, repugnantur supradicti Legati, affirmantes nihil tale vnquam in Ecclesiæ ante id tempus fuisse concessum, & de eadem re Leo I. scripsit ad Marcianum Imperatorem, & Pulcheriam Augustam *Epist. 52. c. 53.* Sed tandem sub Bonifacio III. & Phoca Imperatore Constantinopolitano res ita constituta est, vt Rom. Pont. iuxta Apostolica dogmata, & vetustissimam Sanctorum Patrum traditionem primum omnino locum Catholica ecclesiæ retineret, secundum vero Constantinopolitanus, vt testatur *Beda, & Paulus Diaconus.* Iustinus Imperator idem privilegium Constantinopolitanæ ecclesiæ commemorat in *Novella 131.* idem postea repetitum fuit in Concilio 6. Generali sub Agathone *Can. 36.* & habetur *c. Renouantes dist. 22.* Idem etiam refert Innocentius III. in Concilio Lateranensi, & refertur capitulo *Antiqua, de Privilegiis,* & sciendum est, apud Egesippum *lib. 3. de Excidio Hierosolymitano c. 5.* quatuor Patriarchas referri primo loco Romanum, secundo Alexandrinum, tertio Constantinopolitanum, quarto Antiochenum. Vbi duo iure possunt in dubiū reuocare quomodo Egesippus, cuius tempore Constantinopolis. Episcopus nondum erat Patriarcha, eum tamen inter Patriarchas recenset? Respondeo, id quod dicitur de Constantinopolitano, forsitan esse additum ab Ambrosio interprete Egesippi, cuius tempore Græci inter Patriarchas Constantinopolitanum ceperat recensere. Et licet Alexandrino præulerint, Ambrosius tamen videtur tertio loco posuisse, quia sua ætate Canonis Græcorum patrum in Concilio Constantinopolitano Iadito, Latini adhuc obstitabant. Illud deinde non est ignorandum, etiam in *c. Renouantes d. 22.* sic legi: *Petimus, vt Constantinopolitana sedes similia privilegia, quæ superior Roma habet, accipiat.* Vbi legendum esse annotat Couarruias (*quæ senior Roma habet.*) vt constat ex Græcis codicibus, & vetustissimis exemplaribus: seu sensus est, vt similia, vel paria privilegia habeat simpliciter, sed quatenus Rom. Pont. est Patriarcha Occidentis, non quatenus est totius Ecclesiæ Catholica Præsul, Pastor, & caput.

Quinto quaeritur, Quid causæ fuerit cur post Rom. Pontificem, primum tres, deinde quatuor Ecclesiæ Patriarchalem honorem potissimum adeptæ sint; primum Alexandrina, Antiochena, & deinde Constantinopolitana, & Hierosolymitana? Plerique arbitrantur primum tres

tantum ecclesias fuisse Patriarchali dignitate præditas, Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam: has vero tres eam dignitatem adeptas fuisse ob honorem, primatum, & dignitatem Petri Principis Apostolorum, qui primum sedis Antiochiæ, & deinde Romæ, & Antiochiæ suffecit Erodium, cui successit Ignatius, & Alexandriam misit Marcum Evangelistam, cui successit Annianus. Et hæc ratio colligitur ex Epistolis S. Anacleti, Leonis I. Gregorij, & Leonis IX. Alijs vero hoc non ita certum esse videtur. Cur enim inveniunt, plures Ecclesiæ eadem auctoritate, & honore Patriarchali donatæ non sunt; cum Petrus in plures Ecclesias discipulos miserit, quibus præfuisse perhibentur: nam Aquileiam misit Marcum, cui successit Hermagoras: Ravennam misit Apollinarem, Ticinum Syrum, Coloniam, & Treuirim alios. Cur item Alexandria Antiochenam præcessit, cum Antiochenæ Ecclesiæ ipse Petrus præfuerit. Alexandria vero Marcus? Cur item postea Constantinopolitanæ, & Hierosolymitanæ, in quibus Ecclesijs Petrus non sedit, nec aliquis ex eius discipulis, Patriarchalem honorem nactæ fuerunt? unde colligunt, quatuor illas ecclesias id honoris, & dignitatis obtinuisse ob vrbium ipsarum amplitudinem, dignitatem, & maiestatem. Alexandria enim Romanorum Principum & Imperatorum auctoritate, maximum ius obtinuerat in tota Ægypto, Libya, & Pentapoli, ut patet ex l. 1. ff. De offic. Præf. Aug. Antiochia post Græcorum imperium in Oriente auctoritate præstabat. Constantinopolis Græcorum Imperatorum curia, maiestate, & dignitate pollebat. Hierosolyma vero datus est Patriarchalis honor, eo quod fuerit Christi Domini præsentia, sermone, doctrina, gestiq; rebus cohonestata & illustrata. Imperatorum vero Græcorum importuno studio, & vrbis Constantinopolitanæ Patriarchæ ambitu, & fastu factum est, vt Constantinopolitanus Patriarcha Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano præcederet, vt planum est ex ijs, quæ paulo ante iam dixi.

Sexto quaeritur, In quoniam quatuor Patriarcharum ordo constituit? Respondeo, eos quatuor Patriarchas in Concilio Generali post Romanum Pontificem ante ceteros omnes Ecclesiarum Antistites primos sedere, suffragium ferre, sententiam dicere, & subscribere; ita tamen, vt inter eos quatuor etiam ordo seruetur. Primum locum à Rom. Pontifice in sedendo, definiendo, & subscribendo tenet Constantinopolitanus, secundum Alexandrinus, tertium Antiochenus, quartum Hierosolymitanus.

Septimo quaeritur, an appellatione Patriarcharum, cum res est dubia, solum quatuor illi intelligantur? Respondeo, cum Geminiano in ca. Cleros d. 21. eos solos esse intelligendos: quia et si Primates sint iidem qui Patriarchæ, c. Prouincia. Et Nulli d. 99. & Archiepiscopi aliquando etiam Patriarchæ vocentur, nam c. Conquestus. 9. qu. 3. Bituricensis Archiepiscopus Patriarcha appellatur, & nonnulli etiam alij passim Patriarchæ vocantur; Patriarchæ tamen supra memorati, per Antonomasiam appellantur Patriarchæ, propter peculiarem honoris, & dignitatis prerogatiuam.

Octauo quaeritur, Quanta sit Patriarcharum antiquitas? Quidam existimant, ordinem, & prerogatiuam duorum Patriarcharum, Antiocheni videlicet, & Alexandrini post Rom. Pontificem esse ab Apostolis constitutum. Nam Anacleus Petri Apostoli discipulus, & ab eo quartus in tertia Epistola scribit: [Rom. Ecclesia non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro primatum obtinuit, secunda sedes est apud Alexandriam, sub Marco Evangelista: tertia apud Antiochiam, sub Petro Apostolo, qui illic, priusquam Romam veniret, habitauit, & Ignatium Episcopum constituit.] Alij vero docent esse in Conc. Nicæno constitutum, nam Canone 6. definit, vt post Romanum Pont. Alexandrinus Episcop. primatum, deinde Antiochenus obtineret. Sed certe quid sit de Anaclei Epistola, quam non omnes recipiunt: ordo & prerogatiua Patriarcharum, videtur ante Nicænum Con-

cilium extitisse: quoniam in ipso Canone sexto Concilium decernit, vt inter Patriarchas ille ordo seruetur, quoniam more antiquo viguerat; ergo ab Apostolis primum extitit, vel certe non longe post in Ecclesia est constitutus.

Nono quaeritur, Quid sibi velit Canon ille sextus Concilij Nicæni: *Mos, inquit, antiquus perdurat in Ægypto, Libya, & Pentapoli, vt Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem: quoniam quidem & Episcopo Romano parilis mos est: similiter autem, & apud Antiochiam ceterasque prouincias honor suus vnicuique seruetur Ecclesia.* Quibus verbis videtur Concilium Episcopum Alexandrinum parum in potestate Episcopo Romano facere. Caluinus, & alij Hæretici testantur, nos huius Canonis auctoritate omnino conuinci, quod affirmemus, Pont. Rom. supremam in Ecclesia potestatem habere, cum tamen Concilium decernat pares esse in iurisdictione, & potestate Alexandrinum, & Antiochenum Episcopo Romano. Concilij Canon sane videtur esse difficilis, & inter Catholicos sunt, qui dicant eodices esse corruptos, nec esse legendum, (*parilis mos est*) sed hoc idem moris est, ita vt sensus sit: Alexandrinus Episcopus habeat in Ægypto, Libya, & Pentapoli omnium Ecclesiarum potestatem: quoniam quidem Episcopo Rom. hoc idem moris est. Alij volunt nequaquam esse legendum Episcopo Rom. sed Metropolitanano Episc. Sed quidquid sit, mihi quidem nihil Concilij Canon contra primatum Rom. Pont. continere videtur. Non enim Concilium de Rom. Pontif. loquitur, vt est summus totius Ecclesiæ Pastor, & caput, sed vt est Occidentis Patriarcha: nam vt postea subiiciam, Ro. Pontifex, & est Vrbis Romæ Episcopus, & est Archiepiscopus, quosdam sibi subiectos vicinos episcopos habens: & est Patriarcha totius Occidentis, & præterea (quod longe maius est,) Christi Vicarius, suprema in omnes Ecclesias potestate præditus. Concilium igitur voluit, vt Alexandr. Episc. tanquam in Ægypto, & Meridie Patriarcha, omnibus in ipsa Ægypto, Libya, & Pentapoli Ecclesijs præficeret: Antiochenus vero totius esse Orientis Patriarcha: sicut Ro. Pont. tanquam Patriarcha Occidentis præest omnib. Ecclesijs per Occidentem constitutis. Quare non inepte Theodoret. Concilij Canonem explicuit, cum dixit: *sicut Episcop. Rom. omnium Ecclesiarum suburbanarum potestatem habeat.* suburbanas porro accipit Ecclesias Theodoretus, non solum Romæ vicinas, sed quæ per Occidentem erant in potestate Patriarchalis Ecclesiæ Romanæ, vt suburbana dictæ esse videntur, hoc est, Vrbis Romæ iurisdictioni, & potestati subiectæ. Quare alij ex Theodoro Balsamone apertius, & clarius Canonem conciliant, quæ ex Græco in Latinum conuertuntur: *sicut Episcopus Rom. in Ecclesijs Occidentis parum potestatem habeat, videlicet Patriarchalem.*

Decimo quaeritur, Cur quinque vrbis Basilicæ Patriarchales vocentur, & cur non plures neque pauciores Patriarchales Ecclesiæ sint Romæ institutæ? Sciendum est, ex *Beanne Monacho Cardinali in cap. Fundamenta, de Elect. in 6.* Quinque Vrbis Basilicas, Patriarchales Ecclesias vocari his verbis contentas:

Paulus, Virgo, Petrus, Laurentius, atque Ioannis, Hi Patriarchatus nomen in Vrbe tenent.

Videlicet, Basilica Sancti Saluatoris, quæ & Constantiniana ab Auctore, & Lateranensis à loco, & Aurea ab ornamentis dicta est, nunc Sancti Ioannis Lateranensis dicitur: Basilica S. Petri Apostoli in Vaticano: Basilica S. Pauli Apostoli extra Vrbis mœnia, in via Hostiensis: Basilica Liberiana, alias Sixti Papæ in Exquilij: quæ Sanctæ Mariæ Maioris, vel ad Præseppe vocata est: Basilica Sanctorum Stephani, & Laurentij extra Vrbis muros via Tiburtina. Onuphij Panuinus putat has sedes dici Patriarchales, eo quod sint institutæ quasi Palati quinque Patriarcharum, vt quotiescunque Generalia Concilia in Vrbe celebrati contigissent, quibus interesse ipsi Patriarchæ iure coguntur, vel Patriarchas ipsos pro arduis Reipublicæ Christianæ negocijs, vel quaestionibus definiendis ad Vrbem accedere, eorum quilibet sedem, hoc est, Palatium &

Ecclesiam tanquam in natali solo, vel prouincia sua Romæ haberet præcipuum, cum Vrbs ipsa communis omnium patria appellaretur. Deinde vt hoc numero quinque Patriarchaliu Ecclesiarum, significaretur, quinque Patriarcharum auctoritate & potestate omnes mundi Ecclesias gubernari, vt in ipsa Vrbe vniuersus terrarum orbis representaretur. Postremo significatur, vt sicut quatuor sunt præcipuæ mundi partes, & quatuor venti principales, & quatuor in cælo puncta potissima, Ortus, Occidens, Meridies, & Septentrio: sic Romana Ecclesia quatuor præcipuis Mundi Ecclesijs præfideret. Vnde vna sedes Patriarchæ Romano destinatur, cæteræ vero quatuor Patriarchis. Ipse tamen arbitror quinque Vrbs Basilicas dici Patriarchales, quia in Vrbe sunt cæteris Basilicis, & Ecclesijs maiores, antiquiores, præstantiores, & digniores: hæc etenim quinque si mper reliquis auctoritate, & dignitate præstiterunt: sicut Patriarchæ dicuntur Archiepiscopis cæteris digniores.

CAP. XXXVII.

De Capituli sede vacante officio, & potestate.

DE hac re tractatum edidit Ioannes Franciscus Pavinus: aliqua etiam habet Ioannes Selua in tractatu de beneficijs par. 2. q. 11.

Primo quaeritur, Quid nomine Capituli significetur in iure Canonico? Panormi. in c. Capitulum, de Rescrip. Capitulum, inquit, non solum paruum caput significat, sed etiam ponitur, vt distinguat vnam rem ab alia: Et sic dicuntur Capitula Decretalium: quo sensu accipitur in c. Quod in dubijs, & c. In re alia. de sens. excom. Quandoque ponitur pro loco, vbi Canonici congregantur, c. In causis, de Elect.

In præfenti loco, Capitulum, ponitur pro ipso Canonico Collegio, & pro ipsis Canonice congregatis, vt accipitur in ca. Capitulum præfato. Et quando contingit sedes Episcoporum, aliorumve Superiorum Antistitem vacare, vel obitu ipsius Prælati, qui è viuis excesserit, vel resignatione, quod se Præfectura, vel Episcopatu abdicauerit, vel alterius dignitatis assumptione, quod sit ad aliam Ecclesiam translatus, vel priuatione, quod ob etiam sit à sede sua, & Ecclesia deictus: aut ab hostib. Christiani nominis captus, Collegium Canonico illius Ecclesie dicitur Capitulum sede vacante, quasi paruum caput, eo quod minorem habeat potestatem Gloss. in c. Conquestus, de supp. negli. Prælat. in sexto.

Secundo quaeritur, An capituli appellatione intelligatur Prælati, non quidem is, qui toti Canonico Collegio præest, sed Episcopus? Non intelligitur. Sic Doctores in c. Post electionem, de concess. præben. & c. Nouit, de his, que sunt à Prælati. c. Eam re, de Rescrip. & c. 1. Ne sede vacante, in sexto.

Tertio quaeritur, An Capituli nomine contineatur Decanus, Prior, vel Præpositus? Continetur. Bald. c. vlt. de elect. Inno. Hostiens. & Ioan. Andr. c. 1. de maior. & obed. alicubi, vt in Hispania, & Gallia, Capitulo Canonico præest Decanus. In Germania, & alibi, aliquando Præpositus. In Ecclesijs Collegialibus, qui præest Collegio Canonico, alicubi dicitur Prior, alicubi Abbas. Item qui cæteris maior est dignitate in ecclesia, vel si ibi dignitas non est, qui Ordine maior, vel qui tempore prior existit, ius habet conuocandi Capitulum Clericorum, cui cæteri parere coguntur, argumento ex l. vlt. ff. de fido instrum. & l. 1. C. de Offic. Præfati Prætorio.

Quarto quaeritur, An soli Canonici, non alij Clerici, quamuis sint Beneficiarij faciant Capitulum? Soli Canonici faciunt vna cum eo, qui Canonice præest. Ioan. Andr. & alij in c. Ex eo, de elect. in sexto. Abb. in c. 1. num. 11. eod. tit.

Quarto quaeritur, An in solo vno Canonico ius Capituli retineri, & conseruari queat? Potest: vt colligitur ex l. Si

quis municipium, & l. Sicut, §. vlti. ff. Quod cuiusque vniuersitati nomine. Glo. in c. 1. de elect. & in c. Gratianus, de Posul. Prælat. vnde sicut grege legator, si vnum solum animal remanserit, peti potest. l. si grege ff. de legat. 1. Insti. de leg. 3. Grege. Sic si vnus solus Canonice remaneat, potest à Superiore petere, vt ecclesia prouideatur. Bal. in l. vlt. ff. de Negot. gest. Vnus Consul alij defunctis ius habet Rempub. gubernandi.

Sexto quaeritur, An sit statuenda Regula generalis, vt Capitulum sede vacante succedere intelligatur in his omnibus, quæ ad iurisdictionem Episcopi pertinent, nisi in casibus iure denegatis; an vero contra statuendum sit generatim in nullo succedere, nisi in casibus iure concessis? Olim ante Bonifacium VIII. teste Panor. in c. cum olim, de maior. & obed. nu. 1. magna fuit controuersia, An mortuo episcopo Capitulum succederet, in iis omnibus, quæ sunt iurisdictionis episcopalis: quibusdam assensentibus in ijs omnibus succedere, nisi in causis iure exceptis: alijs dicentibus solum succedere, in iis quæ sunt iure expressa, Respondeo, quidquid nonnullis alijs visum fuerit, generatim dicendum esse, succedere Capitulum in omnibus, quæ sunt iurisdictionis episcopalis, nisi in casibus iure exceptis: vt in c. Feder. Conf. 30. Abb. Card. & alij, quos citat, ac sequitur Pavin. tract. sup. cit. p. 1. q. 1. & hæc opinio cum Iure iplo valde conuenit, c. si Episcopus, & c. Ecclesia de suppl. negli. Prælat. in 6. c. 1. cui, de Elec. eod. lib. & Ioan. Andr. in c. cum olim, de maior. & obed. testatur huiusmodi sententiam communiter teneri. Hanc sententiam sequitur Rebus. in præci. Beneficiorum par. 2. tit. de deuolutionib. nu. 58.

Septimo quaeritur, An iurisdicchio, quam Capitulum habet sede vacante, sit ordinaria? Respondeo, ordinariam esse in spiritualibus & temporalibus. quoniam iure communi eam habet, & ad vniuersitatem causarum. Gloss. c. 2. Ne Prælati vices. Ioan. Andr. c. vlt. de suppl. negli. Prælat. in 6. Pavin. p. 1. q. 2. tract. cit. Vnde potest interponere decretum in alienationibus rerum minorum, & emancipationibus liberorum & manumissionibus seruorum. Potest dare curatorem, & tutorem, & sequestrare beneficia post primam sententiam in Curia datam, & suas sententias exequi. Pavin. par. 1. q. 2. Alicubi est vsa receptum, vt spiritualia Capitulum administret, Princeps vero secularis temporalia.

Octauo quaeritur, An Capitulum sede vacante committere queat alicui Episcopo, ea quæ sunt ordinis Episcopalis? Potest, Pavin. par. 1. q. 3. & colligitur ex cap. Suffraganeis, de elect. & c. Potestates, 3. q. 1. nam quamuis exerceat nequeat, quæ sunt ordinis episcopalis, potest tamen committere Episcopo vt ea exerceat: quia committere est iurisdictionis, non ordinis, exerceat vero est ordinis.

Nono quaeritur, An possit concedere condonationes peccatorum, quæ Indulgentiæ vocantur, videlicet vnus annus in dedicationibus Ecclesiarum, & quadraginta dierum in Anniversario dedicationis Ecclesie, de quibus in ca. Cum ex eo de Pœnit. & remiss. & c. vlt. eod. tit. in sexto. Duæ sunt opiniones. Vna est negantium: sic Archid. ca. 2. de Pœnit. & remiss. in sexto. Gaspar. Calder. in repetit. super caput nostro, de pœnitent. Burius in Consil. 19. Cardin. ca. Accedentibus de excess. Prælat. Paul. Clem. 1. de Hæret. ibique etiam Ancharan. & Ioan. Zochus, & alij apud Pavinum par. 1. q. 4. Sic etiam inter Theologos. Sot. 4. dist. 22. quaest. 1. ar. 4. vers. Hinc fit. Cordub. de Indulg. arti. 2. quaest. 12. proposit. 9. Ledsma in 4. quaest. 28. arti. 3. vers. sed bastiabis. Ratio eorum est, quia Indulgentias dare non est actus iurisdictionis, sed dignitatis Episcopalis; Secundo, quia etiam iurisdictionis sit, est iurisdictionis voluntariæ, non contentiosæ, quæ sola transit, ad Capitulum sede vacante.

Alter sententia est affirmantium posse. Sic Panormi. in c. cum olim, de Maior. & obed. Selua, de benefic. part. 2. q. 11. Ioan. Calder. vs refer. Gaspar. Calder. in c. nostro, de pœnit. Pavin. par. 1. q. 4. Syluest. in verbo. Capitulum. q. 10. Armil. io. verbo. num. 8. Nauar. de Indulgen. notab. 31. nu. 6. & 7. Hæc